

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie K. M., P. P., G. W. i T. B.
wobec których umorzono z powodu przedawnienia postępowanie
o czyny z art. 90 k. w.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 19 września 2022 r.,
wniosków obrońców o zasądzenie na rzecz K. M., P. P., G. W. i T. B. kosztów
obrony w postępowaniu kasacyjnym
na podstawie art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. w
zw. z § 1 1 ust. 2 ust. 2 pkt 6 i § 15 ust. 3 pkt 1 - 4 Rozporządzenia Ministra
Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności
adwokackie

p o s t a n o w i ł

- 1. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz K. M. kwotę 2400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu poniesionych kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz P. P. kwotę 2400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu poniesionych kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz G. W. kwotę 3128,16 zł (trzy tysiące sto dwadzieścia osiem, 16/100 gr.) tytułem zwrotu poniesionych kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym;**

4. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz T. B. kwotę 3128,16 zł (trzy tysiące sto dwadzieścia osiem, 16/100 gr.) tytułem zwrotu poniesionych kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 czerwca 2022 r., sygn. IV KK 470/21, Sąd Najwyższy, uznając zasadność wniesionej na niekorzyść obwinionych kasacji uchylił postanowienie Sadu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z dnia 27 maja 2021 r., sygn.. akt II W 958/21/S oraz wobec stwierdzenia wystąpienia ujemnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności wykroczenia umorzył postępowanie w sprawie, a kosztami postępowania w sprawie o wykroczenie obciążył Skarb Państwa.

Pismem z dnia 8 czerwca 2022 r. obrońca K. M., P. P. i G. W. złożył w imieniu K. M., P. P. i G. W. wnioski o zasądzenie kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym:

1. na rzecz K. M. - 8.400 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem obrońcy w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz 1080 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem obrońcy w postępowaniu wyjaśniającym w sprawie o wykroczenie, tj. łącznie kwoty 9.480 zł;
2. na rzecz P. P. - 8.400 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem obrońcy w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz 1080 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem obrońcy w postępowaniu wyjaśniającym w sprawie o wykroczenie, tj. łącznie kwoty 9.480 zł;
3. na rzecz G. W. - 8.400 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem obrońcy w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, 1080 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem obrońcy w postępowaniu wyjaśniającym w sprawie o wykroczenie, oraz 728,16 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu obrońcy do Sadu Najwyższego, tj. łącznie kwoty 10.208,16 zł.

Również obrońca T. B., pismem z dnia 8 czerwca 2022 r. złożył w imieniu T.B. wniosek o zasądzenie kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym. Wniósł o

zasądzenie kwot - 8.640 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z udziałem obrońcy w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz 728,16 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu obrońcy do Sądu Najwyższego, tj. łącznie kwoty 9.368,16 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wnioski K. M., P. P., G. W. i T. B. o zwrot poniesionych przez nich kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym zasługiwały na uwzględnienie jedynie w części.

Zgodnie z art. 637a k.p.k. do kosztów postępowania kasacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach postępowania odwoławczego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Wobec tego odpowiednie zastosowanie w tej sprawie znajdzie art. 636 pkt. 2 k.p.k., który przewiduje obciążenie Skarbu Państwa kosztami procesu w sprawach z oskarżenia publicznego w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania. Zatem, co do zasady to Skarb Państwa ponosi koszty niniejszego postępowania, które w odniesieniu do K. M., P.P., G. W. i T. B., po uwzględnieniu wniesionej na ich niekorzyść kasacji zakończyło się umorzeniem postępowania wobec stwierdzenia wystąpienia ujemnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności wykroczenia.

Podstawę prawną do ustalenia wysokości wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem jednego obrońcy, stanowią przepisy ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1184, ze zm.) oraz przepisy aktualnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie, tj. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800, ze zm.).

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze, opłaty za czynności adwokackie ustala umowa z klientem, niemniej umowa ta jest wiążąca tylko w relacji pomiędzy obrońcą będącym adwokatem i jego mocodawcą. Ustalona w umowie wysokość opłat za czynności adwokackie nie musi stanowić podstawy zasądzenia przez sąd poniesionych przez tę stronę

kosztów zastępstwa prawnego. W rozpoznawanej sprawie nie jest więc ona dla Sądu Najwyższego wiążąca.

Jak wynika z § 15 ust. 1 powołanego wyżej Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, opłaty stanowiące podstawę zasądzenia kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich ustala się z uwzględnieniem stawek minimalnych określonych w rozdziałach 2-4, z czego wnosić należy, że są one podstawą do ustalenia wynagrodzenia. Istotne rozróżnienie zawiera ust. 2 i ust. 3 § 15 Rozporządzenia. Mianowicie, wysokość wynagrodzenia w sposób decydujący różnicuje to, czy sprawa wymaga, czy też nie wymaga przeprowadzenia rozprawy, przy czym w sytuacji, gdy sprawa wymaga przeprowadzenia rozprawy, sąd powinien uwzględniać stawkę przewyższającą minimalną, ale nie większą niż jej sześciokrotność.

K. M., P. P. i G. W. domagali się zasądzenia tytułem zwrotu kosztów związanych z ustanowieniem obrońcy w postępowaniu kasacyjnym kwot po 8.400 zł, zgodnie z przedstawionymi fakturami, z tym, że 2 faktury wystawione na rzecz G.W. opiewają łącznie na kwotę 9.128,16 zł, zaś T. B. domagał się kwoty 8.640 zł, zgodnie z przedstawioną fakturą.

Łączna, maksymalna w tej sprawie i możliwa do zasądzenia kwota opłat za czynności adwokackie w odniesieniu do każdego z obwinionych wynosi 7.200 zł (1.200 zł x 6). W orzecznictwie słusznie przyjmuje się, że Sąd może kontrolować wysokość żadanego przez stronę wynagrodzenia adwokata (radcy prawnego) w zakresie przekraczającym stawki minimalne, określone w przepisach wskazanych w rozporządzeniu, przy czym kontrola ta dokonywana ma być przy uwzględnieniu rodzaju i stopnia złożoności sprawy oraz nakładu pracy obrońcy lub pełnomocnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 1/11, OSNKW 2011, z. 5, poz. 38). Uwzględniając powyższe, mając na względzie okoliczności sprawy i jej złożoność, a także treść wniesionych odpowiedzi na kasację i nakład pracy związany z ich przygotowaniem oraz udział obrońcy K. M., P.P., G. W. w rozprawie kasacyjnej w dniu 7 czerwca 2022 r., a obrońcy T. B. w rozprawach w dniach 8 kwietnia oraz 7 czerwca 2022 r., Sąd Najwyższy uznał za zasadne przyznać każdemu z wnioskodawców kwotę stanowiącą równowartość

dwukrotności minimalnej stawki za obronę w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, tj. kwotę 2.400 zł. Kwota ta z pewnością odzwierciedla w sposób należyty rzeczywisty nakład pracy obrońcy w odniesieniu do każdego z obwinionych.

Nadto, wniesiono o zasądzenie, zgodnie z przedstawionymi fakturami zwrotu wydatków poniesionych przez G. W. oraz T. B. w kwocie po 728,16 zł, tytułem zwrotu kosztów podróży obrońcy. Wydatki na pokrycie kosztów dojazdu związanych z udziałem w rozprawie kasacyjnej wchodzą niewątpliwie w skład uzasadnionych wydatków strony postępowania (art 618j k.p.k.), a załączone do wniosku faktury dokumentują wysokość poniesionych z tego tytułu kosztów. Należało zatem przyznać G. W. oraz T. B. zwrot kosztów przejazdu związanych z udziałem w rozprawie kasacyjnej ich obrońców, w kwocie po 728,16 zł.

Na uwzględnienie nie zasługiwały natomiast wnioski K. M., P. P. oraz G. W. w części dotyczącej zwrotu wydatków związanych z udziałem obrońcy w ramach postępowania wyjaśniającego w sprawach o wykroczenie. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wydany w tej sprawie postanowieniu z dnia 7 czerwca 2022 r., IV KK 470/21 wykluczone jest występowanie w jednym postępowaniu tej samej osoby równocześnie w charakterze obwinionego i obrońcy współobwinionych, a kolizji tej nie może usunąć także odrębne rozpoznanie stawianych obwinionym zarzutów. Z istoty zakazu łączenia ról procesowych oskarżonego i obrońcy wynika jednoznacznie, że kolizja taka prowadzi do sprzeczności i niedopuszczalności działania tej samej osoby jednocześnie jako obwinionego i obrońcy współobwinionych. Tymczasem w czynnościach postępowania wyjaśniającego to T.B., wykonujący zawód adwokata, będąc jednocześnie obwinionym o ten sam czyn co pozostali obwinieni wykonywał czynności zastrzeżone dla obrońcy wobec K.M., P. P. oraz G. W.. Nie powoduje to jednak uznania ich za prawidłowe. Niewątpliwie nie doszło do realizacji podstaw domagania się zwrotu kosztów udziału obrońcy w postępowaniu wyjaśniającym w sprawach o wykroczenie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[as]

